Verslag evaluatie van de Commissie sturen en verantwoorden 2026-2029 d.d. 4 september 2026.

Inleiding

De Commissie Sturen & Verantwoorden heeft op vrijdag 4 september 2026 een evaluatiegesprek gevoerd. Bij dat gesprek waren aanwezig: dhr. Buiks (CDA), dhr. Tolsma (BBB), mevr. Egger-van Oppen (CU/SGP), dhr. Hordijk (PvdA), mevr. Vossen (Volgt), mevr. van Boxel (D66), mevr. van Wijk (GroenLinks), dhr. Koevoets (Lokaal Brabant) en mevr. Hamerslag (PvdD). Daarnaast waren aanwezig dhr. van Vugt (Deloitte) in de rol van gespreksleider en dhr. Zielschot (secretaris).

Voorafgaand aan het gesprek is een schriftelijke enquête onder de commissieleden uitgevoerd. De resultaten zijn vooraf gedeeld. De bespreking richtte zich in essentie op drie centrale vragen:

1. Welke toegevoegde waarde moet de Commissie voor PS leveren?
2. Welke inhoudelijke onderwerpen behandelt de Commissie?
3. Welke voorwaarden zijn nodig om die toegevoegde waarde te kunnen leveren?

Tijdens de bijeenkomst bleek dat veel ervaren knelpunten uiteindelijk terug te voeren zijn op onduidelijkheid over rol, taak en positionering van de Commissie. Aan de hand van deze drie vragen wordt het gevoerde gesprek zo goed mogelijk samengevat. Bevindingen, Consensus en Aandachtspunten zijn genummerd als resp. B1, B2, enz.; C1, C2, enz.; A2, A2, enz.

1. Welke toegevoegde waarde moet de Commissie leveren?

Bevindingen

B1 Er bestaan verschillende beelden over de huidige rol en taak van de Commissie. Leden ervaren dat de Commissie momenteel regelmatig een (te)politiek karakter heeft.

B2 Rol en doel van de Commissie wordt nog niet voor iedereen als duidelijk ervaren. Het is niet voldoende scherp afgebakend wat de Commissie toevoegt en hoe deze zich verhoudt ten opzichte van andere overlegvormen (thema's).

B3 Binnen het huidige vergaderstelsel ziet men te weinig ruimte voor een politiek gesprek over financiële en bestuurlijke vraagstukken. Zo wordt de begroting bijvoorbeeld niet inhoudelijk behandeld vanuit de (beleidsmatige) thema's, dat wordt als een gemis gezien.

B4 Geconcludeerd wordt dat bovenstaande bevindingen tot gevolg hebben dat vergaderingen soms worden gebruikt voor politieke doeleinden in plaats van voor technische beoordeling en het bespreken van de kwaliteit van informatie.

B5 De beantwoording van technische vragen over P&C stukken is regelmatig nog niet ontvangen als de Commissie plaatsvindt. Het gevolg is dat de P&C documenten vaak

én niet politiek én niet technisch kunnen worden behandeld en dit wordt over het algemeen als lastig ervaren.

B6 Het uitbrengen van behandeladviezen aan PS zoals dat nu gebeurt, wordt door verschillende leden als een politieke activiteit gezien. Dit sluit niet goed aan bij het technische en a-politieke karakter dat voor de Commissie wordt beoogd.

Consensus

C1 Er was brede overeenstemming dat de Commissie haar grootste toegevoegde waarde heeft wanneer zij primair technisch en a-politiek functioneert. De meerwaarde ligt in het toetsen of PS beschikt over voldoende en goede informatie om hun (kaderstellende en controlerende) rol te kunnen vervullen.

C2 De Commissie komt tot schriftelijke adviezen, gericht op de beoordeling van de kwaliteit van informatie, de technische kant van risico's en financiële onderbouwing.

C3 Het advies van de Commissie kan vervolgens worden betrokken bij de politieke behandeling van onderwerpen elders in het Statenstelsel (thema/commissie). Men ziet de Commissie dus primair als een adviserend orgaan dat een advies (over techniek of de kwaliteit van informatie) voorbereid voor een ander thema/commissie waar dan het politieke/inhoudelijke debat kan plaatsvinden. De Commissie zelf zal geen behandeladviezen geven t.b.v. PS, dat dient te gebeuren in de vergadering waar het oordeelsvormende/politieke debat plaatsvindt.

Aandachtspunten

A1 Voor de toekomst wordt als belangrijk aandachtspunt benoemd dat de rol, taken en positionering van de Commissie duidelijker moeten worden vastgelegd. Er moet duidelijke worden gemaakt wat wel én niet bij de Commissie hoort.

A2 De Commissie dient zich tot een logische en duidelijke wijze te verhouden tot het statenstelsel. Er dient te worden uitgewerkt hoe het opstellen van een advies qua planning kan worden georganiseerd, omdat een technisch advies aan een ander gremium beschikbaar moet zijn wanneer een meer politieke behandeling van dat onderwerp plaatsvindt.

A3 Samenhangend hiermee werd geconcludeerd dat ook het functioneren van het statenstelsel en de plaats waar financieel-bestuurlijke onderwerpen politiek worden behandeld nadrukkelijk zouden moeten worden betrokken bij de statenbrede evaluatie.

2. Welke inhoudelijke onderwerpen behandelt de Commissie?

Bevindingen

B7 Uit de discussie bleek dat niet altijd duidelijk is welke onderwerpen wel en niet thuishoren in de Commissie. Leden constateerden onder meer dat de afbakening van de onderwerpen niet altijd helder is en dat niet helder is op welke criteria onderwerpen worden geagendeerd.

B8 Ook is besproken dat de tijdsbesteding over de onderwerpen niet altijd optimaal is. Als voorbeeld is genoemd dat er relatief (te) veel tijd is besteed aan de opdracht aan de accountant en de beoordeling/advisering wat betreft verzoeken om meerwerk.

Consensus

C4 Er bestond brede overeenstemming dat de Commissie in ieder geval een technische-adviserende rol heeft bij:

- Zaken rondom de accountant
- Adviseren op de planning- en controlcyclus en documenten
- Financieel beleid
- De financiële positie van de provincie.

C5 Daarbij bestond ook brede steun voor een ruimere taakopvatting. Daarbij kan de Commissie ook voorstellen behandelen die worden gekenmerkt door een grote financiële impact, complexe financiële constructies, bijzondere financieel/bestuurlijke risico's (zoals verbonden partijen) of vraagstukken waarbij de kwaliteit van de informatievoorziening bijzondere aandacht vraagt.

Aandachtspunten

A4 Er bestond brede overeenstemming over de hoofdrichting van het werkterrein, maar niet over de exacte afbakening. Daarbij bestaat behoefte aan duidelijke criteria voor agendering, zodat helder wordt wanneer een onderwerp in de Commissie aan de orde behoort te komen.

3. Welke voorwaarden zijn nodig om toegevoegde waarde te leveren?

Bevindingen

B9 Geconstateerd werd dat niet alle leden een gedeeld beeld hebben van de rol van de Commissie. Het is niet altijd voldoende duidelijk wat de positie van de Commissie binnen het Statenstelsel is en welke onderwerpen in de Commissie aan de orde horen te komen.

B10 Veel van de ervaren knelpunten hangen samen met onduidelijkheid over de rol, positionering, het karakter en de taken van de Commissie. Dit leidt er onder meer toe dat verwachtingen over de werkzaamheden van de Commissie uiteenlopen en dat niet altijd duidelijk is welke onderwerpen en discussies in de Commissie thuishoren.

B11 Leden gaven aan dat financieel-technische onderwerpen voor veel Statenleden complex zijn. Daarbij werd opgemerkt dat verschillen in kennis en ervaring tussen commissieleden bestaan, met name bij nieuwe leden. Deze verschillen kunnen een technisch en consensusgericht gesprek soms bemoeilijken.

B12 Over de onderlinge samenwerking werd opgemerkt dat de Commissie niet altijd functioneert als een collectief orgaan dat gezamenlijk tot bevindingen en adviezen komt. Discussies ontwikkelen zich soms tussen individuele commissieleden en bestuurders of ambtelijke ondersteuning / voorzitter en secretaris, terwijl het gesprek tussen commissieleden onderling beperkt blijft. Ook werd benoemd dat dossiers vaak werden opengebroken omdat er om aanvullende informatie werd gevraagd.

Consensus

C6 Investeer voldoende in het inwerken van commissieleden. Daarbij dient niet alleen aandacht te zijn voor financieel-technische kennis, maar ook voor de specifieke rol, taken en positie van de Commissie binnen het Statenstelsel.

C7 Blijf ook na het inwerkprogramma aandacht houden voor een gedeeld begrip van de rol, positionering, het werkterrein en het technische karakter van de Commissie.

C8 De Commissie functioneert het best wanneer leden gezamenlijk tot schriftelijke adviezen komen. Daarbij wordt van belang geacht dat commissieleden meer in onderling overleg treden en gezamenlijk tot bevindingen en adviezen of besluiten komt.

C9 Er is brede steun voor het in beslotenheid opstellen van gezamenlijke adviezen, nadat de benodigde technische informatie en toelichtingen zijn verkregen. Dit biedt ruimte voor onafhankelijke en collectieve oordeelsvorming door de Commissie.

C10 Maak afspraken over werkwijze en omgangsvormen. Heldere afspraken dragen bij aan een constructieve vergadercultuur en ondersteunen de focus op de technische beoordeling van onderwerpen. Daarbij werd benadrukt dat leden elkaar mogen aanspreken wanneer discussies afwijken van de rol en het doel van de Commissie.

C11 Geef de voorzitter een expliciete rol met betrekking tot de tijd, werkwijze en vergadercultuur, zodat voldoende ruimte blijft bestaan voor collectieve oordeelsvorming en de Commissie haar rol effectief kan vervullen.

C12 Kies een passende samenstelling van de Commissie. Er werd breed ondersteund dat alle fracties in beginsel vertegenwoordigd moeten kunnen zijn. Daarbij werd wel benoemd dat het van belang is dat commissieleden affiniteit hebben met financiën, de kwaliteit van informatie en de technisch-inhoudelijke beoordeling daarvan. Ook werd de mogelijkheid opengehouden om afhankelijk van de thematiek werkzaamheden tussen leden te verdelen.

C13 De rol van gedeputeerde als adviseur werd als onwenselijk gezien, op het moment dat de commissie een zuiver technisch/adviserende rol aanneemt.

Aandachtspunten

A5 Over de openbaarheid van vergaderingen, het opnemen en uitzenden daarvan en de invloed hiervan op het functioneren van de Commissie zijn verschillende opvattingen uitgewisseld. Daarbij werd enerzijds gewezen op het belang van openbaarheid en transparantie richting PS en de samenleving. Anderzijds werd benoemd dat commissieleden voldoende ruimte moeten ervaren voor het stellen van vragen, het uitwisselen van inzichten en het gezamenlijk vormen van een oordeel. De beraadslaging zou mogelijk in beslotenheid kunnen plaatsvinden, omdat het geschreven advies te alle tijden openbaar is. Het gesprek over de vraag hoe deze belangen zich tot elkaar verhouden is niet volledig afgerond. Kernpunt was wel: zoveel mogelijk openbaar, beraadslaging over het advies wellicht niet, omdat het advies te allen tijde openbaar is.

A6 Daarbij kan tevens de positie van gedeputeerden (dus niet als adviseur, maar mogelijk wel als informant), ambtelijke ondersteuning, de omvang van de commissie en de verdere inrichting van de vergadering worden betrokken.